

**Приватний вищий навчальний заклад
«Буковинський університет»
Факультет інформаційних технологій та економіки**

Схвалено та затверджено на засіданні
науково-методичної ради факультету
протокол №1 від 30.09.2021

ЗАТВЕРДЖУЮ:
декан факультету
інформаційних технологій та економіки

Тетяна Штерма

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«Менеджмент знань»
(обов'язкова дисципліна)

Освітньо-професійна програма комп'ютерні науки
(назва програми)

Спеціальність 122 Комп'ютерні науки

Галузь знань 12 комп'ютерні технології
(вказати: шифр, назва)

Рівень вищої освіти другий (магістерський)

Факультет інформаційних технологій та економіки,

Мова навчання українська

Розробник: Штерма Тетяна Василівна кандидат економічних наук, доцент.

Профайл викладача (-ів) <https://www.bukuniver.site/university/faculties/ite-faculty/>
(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача (-ів))

Контактний тел.: **037 2513283**

E-mail: sht.tatjana@gmail.com

Консультації четвер з 10.00 до 16.00.

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

МЕНЕДЖМЕНТ ЗНАНЬ — поняття, що прийшло в освіту із сфери менеджменту організацій; являє собою нову галузь менеджменту, що стала активно розвиватися у 90-х роках ХХ ст. Вона має справу з управлінням інтелектуальним капіталом організації, сфокусована на процесах і людських ресурсах, що залучені до створення, поширення і оцінки знань, необхідних для реалізації ефективної діяльності організації. Завданнями «Менеджменту знань» є:

а) досягнення цілей організації за рахунок зростання інтелектуального капіталу та ефективного його використання; б) підвищення ефективності рішень, що приймаються лідерами організації; в) створення передумов для появи інновацій, використання бенчмаркінгу в усіх сферах діяльності; г) професійний розвиток і мотивація персоналу; г) підвищення ефективності процесів проектування розвитку організації, її процесуальних характеристик, результатів і маркетингу.

Менеджмент знань являє собою технологію, що включає комплекс формалізованих методів, які охоплюють: пошук і отримання знань від живих і неживих об'єктів (носіїв знань), структурування та систематизацію знань (для забезпечення їх зручного збереження і використання), аналіз знань (виявлення залежностей та аналогій), оновлення (актуалізацію знань), поширення знань, генерацію нових знань і визначає такі основні її характеристики: 1) орієнтація на майбутнє; 2) вільний обмін інформацією; 3) прихильність до навчання та індивід, розвитку; 4) стимулювання співробітників до проявів творчості, розвитку креативних здібностей; 5) створення клімату відкритості й довіри; 6) навчання на власних і чужих уроках, як позитивних, так і негативних. Розвиток менеджменту знань в освіті передбачає мережування інноваційної діяльності, тобто утворення та розвиток інноваційних освітніх мереж.

Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Кількість годин
Загальна кількість годин	120
Кількість кредитів	4
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти (обов'язкова чи вибіркова)	Обов'язкова
Рік навчання (курс)	5
Семестр	9
Лекції (годин)	20
Практичні (семінарські) (годин)	20
Самостійна робота (годин)	80
Вид підсумкового контролю	іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни:

Мета: надання теоретичних і практичних знань щодо реалізації функцій менеджменту знань, зокрема за допомогою сучасних технологій, передусім інформаційно-комунікаційних, з використанням електронних засобів, надання знань з методології та інструментарію, застосування Internet технологій. Завдання: вивчення теоретичних і практичних засад, різних аспектів методології з метою створення стратегічних конкурентних переваг для організації, вивчення основних принципів організації та забезпечення функціонування систем менеджменту знань. Основні завдання вивчення дисципліни: - формування у студентів необхідних знань з дисципліни; - ознайомлення з технічними, алгоритмічними, програмними та технологічними рішеннями, що використовуються у цій області; - створення і розвиток у студентів умінь методичного та прикладного характеру, необхідних у сучасному інформаційному суспільстві; - вироблення практичних навичок аналітичного та експериментального дослідження основних методів і засобів, що застосовуються в області що вивчається у рамках цієї дисципліни.

Вимоги до рівня освоєння змісту дисципліни. У результаті освоєння дисципліни студент повинен демонструвати такі результати освіти: - мати уявлення про МЗ, його предметну область і методи реалізації; - знати: терміни, поняття та суть основні проблеми, розглянуті в курсі, - основні переваги ведення бізнесу за допомогою МЗ, - основні технології МЗ, - характеристики технологій МЗ, - основні моделі систем МЗ, - основні інструменти МЗ, - методологію побудови й функціонування систем управління колективним інтелектом; - вміти застосовувати на практиці отримані в ході вивчення курсу знання; - мати навички використання технологій МЗ, систем

управління колективним інтелектом, створення проектів та їх реалізації.

3. Пререквізити

Перелік навчальних дисциплін, які передують її вивченню відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-наукової програми Менеджмент: «Англійська мова для науковців», «Філософія науки», «Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях».

4. Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду;

ЗК2. Здатність до критичного мислення генерування нових складних ідей, аналізу та синтезу цілісних знань;

ЗК3. Здатність до організації та проведення оригінальних наукових досліджень.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК1. Здатність до пошуку, обробки та аналізу та узагальнення інформації для проведення самостійних наукових досліджень у сфері менеджменту;

СК2. Здатність обґрунтовано обирати та використовувати методи та інструменти наукових досліджень у сфері менеджменту;

СК3. Здобуття глибинних знань з менеджменту, зокрема розуміння теоретичних і практичних проблем, історії розвитку та сучасного стану наукових знань, критичного аналізу основних концепцій, оволодіння науковою термінологією;

СК4. Набуття універсальних навичок дослідника у сфері менеджменту, зокрема застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, управління науковими проектами та/або складення пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності.

Програмні результати навчання:

ПР1. Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері менеджменту.

ПР3. Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших.

ПР10. Здійснювати апробацію та впровадження результатів власних досліджень у сфері менеджменту.

5. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Формування та розвиток економіки знань

Характерні риси та основні функції знань в економіці. Показники, якими характеризується сучасна економіка знань. Особливості зміни природи організації в новій економіці. Роль знання як джерела конкурентоспроможності. Шанси і ризики організації, при формуванні конкурентних стратегій на базі знань. Відмінні властивості традиційних та інформаційних ресурсів. Мережеві ефекти при створенні знання.

Тема 2. Знання як об'єкт управління

Сутність і зміст знання як об'єкта управління. Континуум: від даних і інформації до знань. Морфологія знань. Таксономія знання за полярними характеристикам. Джерела знань, цілі і завдання управління знаннями. Основні проблеми в галузі управління знаннями на рівні організації. Стратегії та організаційні форми управління знаннями.

Тема 3. Методи оцінки і вимірювання інтелектуального капіталу

Визначення інтелектуального капіталу. Відмінності фізичного і інтелектуального капіталу. Співвідношення понять інтелектуального капіталу, інтелектуальної власності і нематеріальних активів. Правові аспекти регулювання інтелектуального капіталу. Класифікація методів оцінки і вимірювання інтелектуального капіталу. Діагностика та підбір методів оцінки і вимірювання інтелектуального капіталу. Принципи розробки системи показників для вимірювання інтелектуального капіталу. Моніторинг невлених активів. Навігатор Скандію. Збалансована система показників. Універсальна система показників діяльності Рамперсада і ін. Емпіричні моделі впливу інтелектуального капіталу на результати діяльності підприємства.

Тема 4. Мотивація створення знання

Переваги і ризики створення знання для окремого співробітника і організації в цілому.

Чинники мотивації: матеріальна, нематеріальна зацікавленість, виробнича необхідність. Створення культури довіри. Техніка спільного використання знання. Мотивація інноваційної діяльності. Роль лідерства при управлінні знаннями. Концепція «управління талантами» в системі управління персоналом.

Тема 5. Навчання і саморозвиток

Значення навчання і поняття саморозвитку в рамках сучасного менеджменту. Концепція самонавчання (П. Сенге). Ознаки самонавчання (М. Педлер). Навчання впродовж всього життя. Ефективний самоменеджмент. Формування творчої, самоінтелектуальної організації.

Тема 6. Інфраструктура створення знання

Стратегія управління знаннями: кодифікація - персоналізація. Інформаційні технології при управлінні знаннями: інтелектуальний аналіз даних, інформаційні системи підтримки рішень.

Тема 7. Теорія систем

Передмови виникнення теорії систем. Характеристика основних аспектів системності. Основні етапи розвитку системних ідей. Джерела системних ідей. Основні поняття теорії систем. Класифікація систем. Структура систем. Види та форми структур. Закономірності та принципи систем. Закономірності взаємодії частини та цілого. Закономірності ієрархічного впорядкування систем. Закономірності функціонування та розвитку систем.

Тема 8. Системний аналіз та моделювання систем

Сутність системного аналізу. Основні задачі та визначення системного аналізу. Основні принципи, етапи та послідовність системного аналізу. Поняття моделі і моделювання. Призначення моделей. Рівні моделювання. Види моделей. Динамічні моделі. Класифікація методів системного аналізу. Методи формалізованого подання систем. Методи моделювання систем. Аналітичні та статистичні методи. Теоретико-множинні методи. Методи математичної логіки. Лінгвістичні та семіотичні методи. Графічні методи. Методи, що спрямовані на активізацію інтуїції та досвіду спеціалістів. Методи типу «мозкової атаки» або колективної генерації ідей. Методи типу «сценаріїв». Методи структуризації. Роль вимірювань у створенні моделей системи. Експеримент і модель. Поняття шкали. Вимірювальні шкали нормального типу. Шкали порядку. Модифіковані порядкові шкали. Системні закони та їх роль у пізнанні.

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Формування та розвиток економіки знань	2
2	Тема 2. Знання як об'єкт управління	2
3	Тема 3. Методи оцінки і вимірювання інтелектуального капіталу	2
4	Тема 4. Мотивація створення знання	2
5	Тема 5. Навчання і саморозвиток	3
6	Тема 6. Інфраструктура створення знання	3
7	Тема 7. Теорія систем	3
8	Тема 8. Системний аналіз та моделювання систем	3
	Разом	20

Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Формування та розвиток економіки знань	10
2	Тема 2. Знання як об'єкт управління	10
3	Тема 3. Методи оцінки і вимірювання інтелектуального капіталу	10
4	Тема 4. Мотивація створення знання	10
5	Тема 5. Навчання і саморозвиток	10
6	Тема 6. Інфраструктура створення знання	10
7	Тема 7. Теорія систем	10
8	Тема 8. Системний аналіз та моделювання систем	10
	Разом	80

6. Рекомендовані джерела інформації

Основна

1. Зось-Кіор М. В. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень з використання експертних методів. *Вісник Волинського інституту економіки та менеджменту*. № 21. 2018. С. 131-139.
2. Зось-Кіор М. В. Прийняття рішень на основі оцінювання інтегральних показників ефективності управління. *Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Серія «Економічні науки»*. 2016. № 3. С. 117-121.
3. Зось-Кіор М. В., Бучнев М. М., Чайкіна А. О. Матриця прогнозних значень як інструмент прийняття управлінських рішень. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. № 3 (травень-червень). 2016. № 3(58). С. 102-109.
4. Зось-Кіор М. В., Бучнев М. М., Хуторської П. О., Чайкіна А. О. Використання нейронних мереж при прийнятті управлінських рішень. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2016. № 6. С. 61-71.
5. Зось-Кіор М. В., Калюжний С. О. Удосконалення системи управління конкурентоспроможністю аграрного підприємства *Економіка та держава*. 2020. № 3. С. 23-27.
6. Зось-Кіор Н. В., Резвицова С. В., Майстренко А. С. Инновационные подходы к мотивации как функции менеджмента. *Актуальные проблемы инновационного развития и кадрового обеспечения АПК* : материалы VII Международной научно-практической конференции (Минск, 4-5 июня 2020 года) / редкол.: Н. Н. Романюк [и др.]. Минск, БГАТУ, 2020. С. 538-540.
7. Кононюк А. Е. Системология. Общая теория систем. В 4-х кн. Кн. 1. Київ : Освіта України. 2014. 564 с.

8. Кононюк А. Е. Системология. Общая теория систем. В 4-х кн. Кн. 2. Київ : Освіта України. 2014. 558 с.
9. Маркіна І. А., Аль Ширафі М. А. Застосування нейронних мереж для кластерного аналізу кризового стану системи охорони здоров'я. *«Економічний часопис-XXI»* № 162 (11-12). Київ, 2016. С. 56-62. (Scopus).

Допоміжна

10. Зось-Кіор М. В. Актуальні аспекти оцінки персоналу організації. Матеріали III Міжнародної науково-практичної конференції. *Формування та перспективи розвитку підприємницьких структур в рамках інтеграції до європейського простору*. Полтава, 2020. С. 100-104.
11. Зось-Кіор М. В., Зернюк О. В., Голобородько О. П. Развитие потенциала работника в состоянии VUCA. *Генерування інновацій інклюзивного розвитку: національний, регіональний, міжнародний вимір*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (4-5 жовтня 2018 року), м. Запоріжжя [Електронний ресурс] / Редкол. : Прушківська Е. В. (відпов. ред.) Електрон. дані. Запоріжжя : ЗНТУ, 2018. 1 електрон. опт. Диск
12. Зось-Кіор М. В., Лукашенко К. С., Биков Д. І. Використання технологій штучного інтелекту в управлінні організацією. *Сучасні інноваційно-інвестиційні механізми розвитку національної економіки*: матеріали IV Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції, 26 жовтня 2017 р. Ч. 1. Полтава: ФОП Пусан А.Ф., 2017. С. 134-135.
13. Markina I. Assessment methodology for resource-efficient development of organizations in the context of the green economy. *Journal of Applied Economic Sciences* .Volume IX, Issue4 (30) Winter 2014. pp. 687-693. (Scopus).
14. Markina I., Bilovska O., Yakovenko O., Shevchenko-Perepyolkina R. Analysis of Technology Acceptance on the Effectiveness of the Electronic Supply Chain Management and Inventory Systems in Ukrainian Banking Industry. *Industrial Engineering & Management Systems, The Korean Institute of Industrial Engineers*. 2018. Vol. 17. No.4. pp. 719-729. (Scopus).
15. Markina I., Voronina V., Aksiuk Y. Marketing information for holding leading positions in the market segment of the grain processing enterprises. *Proceedings of the 2nd International Conference on Social, Economic and Academic Leadership (ICSEAL 2018) «Advances in Social Science, Education and Humanities Research»*, 2018. Vol. 217. pp. 193-201 (Web of science).
16. Markina I., Zivitere M., Riashchenko V. Teacher - pedagogical creativity and developer

promoter. *Procedia - Social and Behavioral Sciences* 174 (2015) pp. 4068-4073. (Web Of Science).

Інформаційні ресурси

17. Zos-Kior M., Shkurupii O., Fedirets O., Shulzhenko I., Rubezhanska V. Modeling of the Investment Program Formation Process of Ecological Management of the Agrarian Cluster. *European Journal of Sustainable Development* (2021), no. 10, 1, pp. 571-583 (Scopus, Web of Science)

<https://ecsdev.org/ojs/index.php/ejsd/issue/view/42>

18. Пікалов В.Л., Глуха Г. Я. Менеджмент знань: методологічний аспект освіти та навчання. URL: <https://econforum.duan.edu.ua/images/stories/Files/2016/20.pdf>